

विद्या

सा विद्या या विमुक्तये
जी मुक्त करते ती विद्या

Vidyā is
that which
liberates

विद्या अरण्यम्

Vidyā Araṇyam

a unique dwelling in the green for knowledge

मराठी माध्यम | ENGLISH MEDIUM

विद्या अरण्यम्

Vidyā Araṇyam

ज्ञानार्जनासाठी पर्यावरणाच्या सानिध्यातील अद्वितीय स्थळ

‘विद्या-अरण्यम्’ हे एक अद्वितीय वैशिष्ट्य असलेले विद्यालय आहे. समकालीन गरजा, भविष्यवेध, पर्यावरणाशी जिवाळा यांचा मेळ साधत लुप्त सांस्कृतिक व शैक्षणिक मूल्यांच्या पुनर्स्थापनेच्या दृष्टीसह सुरु करण्यात आलेली शाळा – ‘विद्या-अरण्यम्’.

त्या दृष्टीने पुढाकार घेत महात्मा गांधी मिशनच्या छत्राखाली गुरुवर्य रवींद्रनाथ टागोरांच्या बंगाल स्थित शांतीनिकेतन पासून प्रेरणा घेऊन ‘विद्या-अरण्यम्’ पुढील वाटचाल करू इच्छित आहे. पर्वतराजी व दऱ्यांनी मोहक बनलेल्या विलोभनीय परिसरातील गांधेली (औरंगाबाद शहरापासून ११ कि.मी) या ठिकाणी ‘विद्या-अरण्यम्’ अंतरराष्ट्रीय ख्यातीप्राप्त कलाक्षेत्रात उल्लेखनीय अशा महागामी गुरुकुल यांचेकडून वाढवले जात आहे.

गुरुकुल सारखी इमारत, हिरवागार परिसर, नवनिर्मितीचे उद्दिष्ट डोळ्यासमोर ठेवून अध्ययन अध्यापनाच्या शैक्षणिक कार्यात हे विद्यालय पुढे सरसावले आहे. परंपरागत भारतीय कला, क्रीडा, वैज्ञानिक दृष्टिकोण, शैक्षणिक गुणवत्ता, शोधक दृष्टीस प्रवाहीत करणारी विचारधारा, कौशल्ये यांना समोर ठेवून मुलांच्या सर्वांगीन विकासासाठी ‘विद्या-अरण्यम्’ आपला वेगळा ठसा उमटवू इच्छित आहे. मुक्त आकाशात विहार करण्यासाठी व मार्गातील रुढीबद्ध शिक्षण प्रणालीच्या मेघांना भेदून पुढे जाण्यासाठी पंख प्रदान करणे आणि एक सजग सक्षम विद्यार्थी म्हणून उद्भवणे – या तत्वज्ञानावर ‘विद्या-अरण्यम्’ आधारीत आहे.

जून २०१९ पासून ‘विद्या अरण्यम्’ तिसऱ्या वर्षात पदार्पण करीत असून पूर्व-प्राथमिक आणि उच्च-प्राथमिक चे (१ली ते ८वी) वर्ग मराठी (सेमी इंग्रजी) व इंग्रजी माध्यमातून शिक्षणाची सुविधा देत विस्तारीत आहे. विद्यार्थी, शिक्षक व कर्मचारी वर्गासाठी बसची सुविधा करण्यात आलेली आहे.

विद्या अरण्यम्

Vidyā Araṇyam

a unique dwelling in the green for knowledge

Vidyā-Araṇyam is a unique school with a vision to reinstate the lost cultural and educational values blending it with the contemporary needs, futuristic view and ecological harmony. Inspired by Guru Rabindranath Tagore's Shantiniketan School in Bengal, **Vidyā-Araṇyam** is an initiative under the Mahatma Gandhi Mission umbrella that seeks to form a 'unique dwelling in the green for vidya'. Nestled around the hills and valleys in the picturesque campus at Gandheli (11 km from Aurangabad), the English and Marathi medium schools under **Vidyā-Araṇyam** are being nurtured by the Internationally renowned Arts organisation MAHAGAMI GURUKUL, Aurangabad.

GURUKUL Cottages, Green Campus, Learning with Creativity, Focus on Indian Traditional Arts, Sports, Scientific outlook & Academics, Innovative Streams, Skill and Child Development are some of the salient features of **Vidyā-Araṇyam**. In addition to the regular academics and activities that every school offers, the vision of **Vidyā-Araṇyam** is to enable every child, every learner to progress not just in the education imparted, but also in the overall development of personality, creative expression and holistic learning. Providing wings to fly in free sky, to glide beyond smoky clouds of laborious learning methods and finally to emerge as empowered spirited learners is the philosophy at **Vidyā-Araṇyam**.

Vidyā-Araṇyam expands its educational services from June 2019 to Pre-Primary and Primary (class 1 to 8) in English & Marathi (Semi-English) mediums. Bus Facility is provided to the students, teachers and staff.

संकल्पना:

नास्ति विद्यासमो बन्धुर्नास्ति विद्यासमः सहत् ।

नास्ति विद्यासमं वित्तं नास्ति विद्यासमं सुखम् ।।

विद्येसारखा बंधु नाही, मित्र नाही, विद्येसारखे धन नाही आणि सुखही नाही.

मानवी जीवनातील सर्वोत्तम सद्गुण आणि सर्वोच्च ध्येय जर कोणते असेल तर ते विद्या आहे याची कल्पना सर्वांनाच आहे. काळाच्या ओघात, 'विद्या' अर्थात् 'ज्ञान' या शब्दाची जागा आज 'शिक्षण' या शब्दाने, ज्याचा अर्थ 'प्रशिक्षण' असा होतो, घेतली आहे. व्यापकदृष्ट्या दोन्हींचा अर्थ एकच वाटत असला तरी 'शिक्षण' हे नियम आणि अभ्यासक्रमांनी बांधलेले असून ज्ञानाला अशाप्रकारच्या कोणत्याच मर्यादा नसतात. शिक्षणाकडे भविष्यातील रोजगारप्राप्तीचे माध्यम म्हणून पाहिले जाते तर 'विद्या' जीवनात समृद्धी, स्वातंत्र्य आणि सुसंधी घेऊन येते.

पार्श्वभूमी: २ फेब्रुवारी १८३५ साली ब्रिटीश पार्लमेंटसमोर भारतावरील आपला अहवाल सादर करतांना लॉर्ड मेकॉले म्हणाले होते, "या देशाचा आध्यात्मिक आणि सांस्कृतिक वारसा हा त्याचा कणा आहे आणि हा कणा मोडल्याशिवाय आपण या देशाला कधीही जिंकू शकणार नाही असे मला वाटते. म्हणून मी याठिकाणी प्रस्ताव मांडतो आहे तो त्याची शिक्षण पद्धती, त्याची संस्कृती बदलण्याचा...."

स्वातंत्र्यप्राप्तीला ७० वर्षे लोटल्यानंतर, या भूमातेचे सुपुत्र आणि जगातील एका सर्वात जुन्या संस्कृतीचे प्रतिनिधी – आपण, आपले स्वतः 'गमावून' आपल्यासाठी संदर्भहीन आणि दृष्टिहीन ठरलेल्या पाश्चिमात्यांकडून उसन्या घेतलेल्या कल्पनांच्या अंधानुकरणाने थकून गेलो आहोत. आज वेळ आहे ही ग्लानी झटकून जागे होण्याची, विचार

करण्याची, आत्मपरीक्षण करण्याची आणि प्रत्यक्ष कृती करण्याची! हीच वेळ आहे आपल्या मुलांना – पुढच्या पिढ्यांना एक समृद्ध आणि अर्थपूर्ण भविष्य देण्याच्या दिशेने ठाम पाऊल उचलण्याची!

अल्बर्ट आइनस्टाइनने एकदा म्हंटले होते – 'मला असे भय वाटते की जेव्हा तंत्रज्ञान आमच्या मानवी परस्परसंवादापेक्षा प्रभावी असेल, तेव्हा जगात मूर्खांची पिढी असेल...' निश्चितच एक विचारप्रेरक अवलोकन आणि एक मनोरंजक अंदाज; आणि आपण त्या दिवसाच्या अगदी जवळ येतो आहे याचा अचंबा वाटतो.

आमच्या संस्कृतीत 'शिकण्याची' कल्पना ही एक बहु-स्तरीय प्रवास आणि अनुभव आहे आणि सर्व प्रवाहांना एकत्रित करण्याचा प्रयत्न करते – मग ते कला, कौशल्य, साहित्य, धनुर्विद्या, तत्त्वज्ञान, विज्ञान, किंवा अर्थशास्त्र असो. बाहेरची आक्रमणे आणि प्रभावांनी आपण या परिपूर्ण शिक्षणावर विश्वास ठेवणे थांबवले त्या पूर्वीपर्यंत प्रत्येक काळात सन्मानित गुरुकुल परंपरा, 'सेवा', सर्जनशील कल्पकता आणि आत्मज्ञान हे एक सशक्त आणि समृद्ध करणारी शिक्षण प्रणाली राहिले आहे. जग वेगाने बदलत आहे आणि आता इतर देशांमध्ये देखील ही प्रणाली लहान स्वरूपात स्वीकारली गेली आहे आणि आधुनिक शिक्षणात स्वाभाविकपणे आत्मसात पण केली गेली आहे.

उद्गम:

या पार्श्वभूमीवर, २०१७ मध्ये महात्मा गांधी मिशन ही संकल्पना आपल्या शैक्षणिक सेवांची व्याप्ती आणण्यासाठी प्रामाणिकपणे घेऊन येत आहे: 'विद्या-अरण्यम्'. विष्णु पुराणातील एक उक्ति योग्यपणे विद्ये बदल वर्णन करते :

‘सा विद्या या विमुक्तये’ म्हणजे ‘जी मुक्त करते ती विद्या’.

Concept :

नास्ति विद्यासमो बन्धुर्नास्ति विद्यासमः सहृत् ।

नास्ति विद्यासमं वित्तं नास्ति विद्यासमं सुखम् ॥

There is no friend, no companion, no wealth and no bliss as supreme as Vidya (knowledge).

Knowledge is indeed the highest virtue and biggest goal in one's journey. But over time, the word 'vidya' meaning knowledge is being increasingly replaced by the word 'shiksha' meaning education. Though both the words may mean the same in a broader view, we know that Education has a defined set of rules and curriculum whereas Knowledge has no such limitations. The former is viewed as a medium to get future employment while the latter brings enrichment, liberation and work-opportunities.

Background:

We know that Lord Macaulay while addressing the British Parliament on 2nd Feb 1835 with his report on India, had said - "I do not think we would ever conquer this country unless we break the very backbone of this nation, which is its spiritual and cultural heritage, and therefore i propose that we replace her ancient education system, her culture....".

70 years after Independence of our country, we - the children of this land and representatives of one of the oldest civilizations of the world are almost on the cross-roads.... torn between our 'lost' identity

and 'tired' of practicing borrowed ideas from the west that might have lost its vision and validity in our context today. Indeed, a time to awaken, contemplate, reflect and act! A time to work on a better and meaningful future for our children - our future generation!

Albert Einstein had once said- “ I fear the day that technology will surpass our human interaction. The world will have a generation of idiots...” A thought-provoking observation and an interesting guess; and one wonders if we are coming closer to that day. The idea of 'learning' in our culture has been a multi-layered journey and experience and seeks to integrate all streams- be it art, skill, literature, archery, philosophy, science, medicine or economics.

The time-honored Gurukul Parampara that blends learning, 'seva', creative imagination and insightful realizations remained a strong and nourishing system of education till few outside invasions and influences led us to stop believing in this wholesome education. The world is changing fast and now there are other nations where this system has been adapted in a small way and has been naturally assimilated in the modern education.

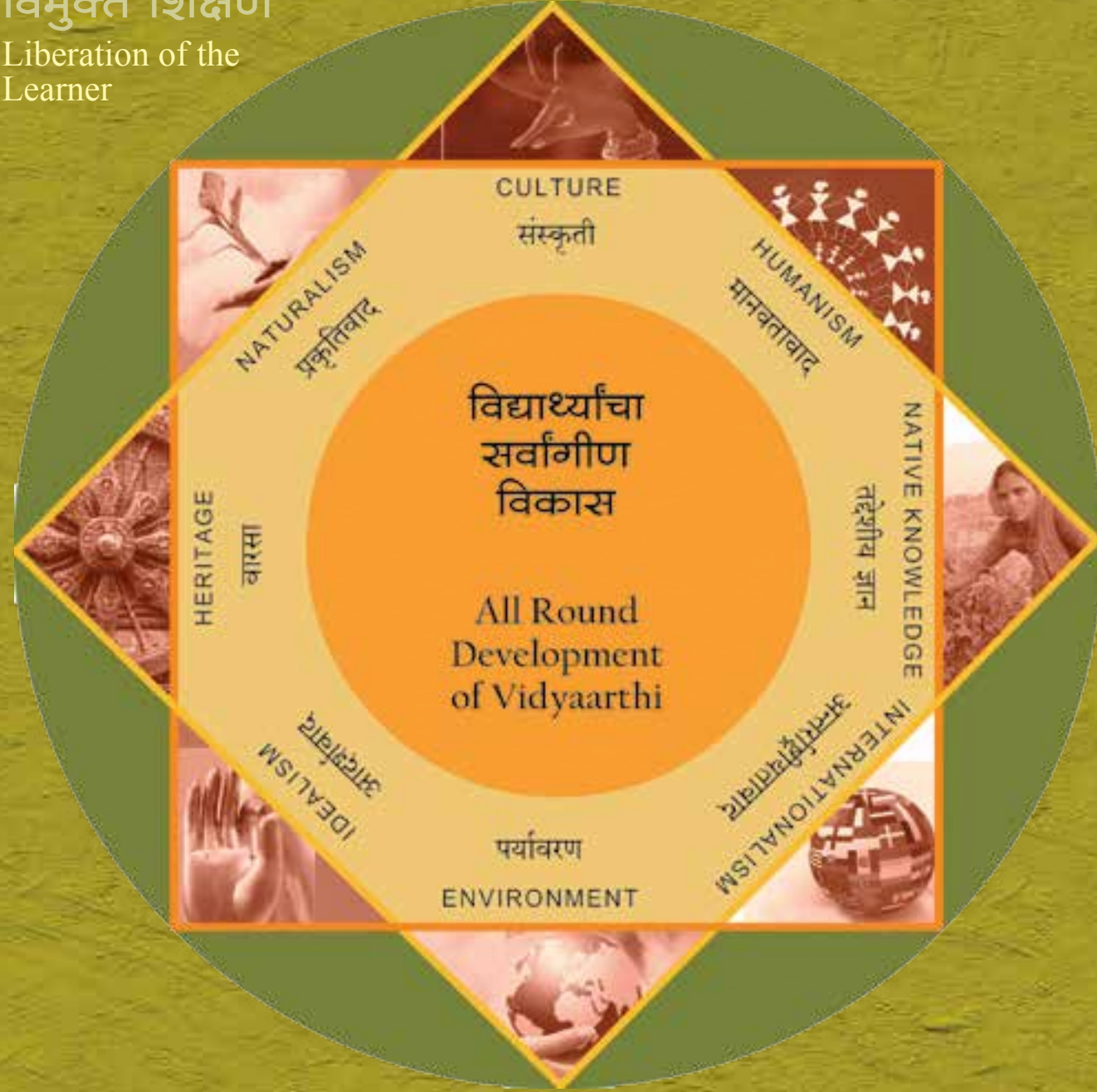
Inception:

In the light of this vision, Mahatma Gandhi Mission pioneered to bring this concept to its scope of educational services in 2017 with **Vidyā-Araṇyam**. A phrase from Vishnu Puraana aptly describes Vidyā as : '**saa vidya yaa vimuktaye**' meaning '**knowledge is that which liberates**'.

विमुक्त शिक्षण

Liberation of the
Learner

सा विद्या या विमुक्तये

Vidyā is that which liberates

जी मुक्त करते ती विद्या

Vidyā-Araṇyam Model of Education

With this Sanskrit phrase as our inspiration and motto, a unique model of education has been designed that can envisage the true spirit of learning, of eradication of fear and negativity, and of reinstating the lost philosophy of integrated and holistic learning. **Vidyā-Araṇyam** is visualised as a school that blends the spirituality, simplicity and profound learning of the Gurukul system with contemporary needs, futuristic outlook and ecological harmony. The eight-fold education Model of **Vidyā-Araṇyam** draws inspiration from the four fundamental principles of Tagore's Educational Philosophy: **Naturalism**, **Humanism**, **Internationalism** and **Idealism**. With an aim to revive and restore our knowledge-transmission system that was lost due to colonization, modernization and industrialization; we have included four more components in the Education model: **Culture**, **Heritage**, **Environment** and **Native Knowledge**.

The future education in the entire world will certainly move towards more liberated, integrated, personalized, project-based mentorship programs and phased learning processes. With this perspective, it is all the more valid to re-introduce and nurture the 8-fold Education Model that looks at an all-round development of the learner, the mentor and the learning space.

विद्या-अरण्यम् शिक्षण प्रतिमान

या संस्कृत उक्तिने प्रेरणा घेऊन एक अनन्य शिक्षणाची संकल्पना केली गेली आहे, जी शिकण्यासाठी खरे चैतन्य निर्माण करून भय व नकारात्मक विचारांपासून मुक्ती देवून एकीकृत व समग्र शिक्षणाच्या हरवलेल्या तत्वांना पुनरुज्जीवित करू शकेल. **विद्या-अरण्यम्**ची संकल्पना अशा शाळेच्या रूपात केली गेली आहे जी गुरुकुल पद्धतीचे अध्यात्म, सहजता आणि सखोल अध्ययनाच्या समकालीन गरजा, भविष्याचा वेध व पर्यावरणाशी जिवाळा यांचा मेळ साधते. **विद्या-अरण्यम्**च्या 'अष्टपट' शिक्षण प्रतिमानामध्ये चार मूलभूत सिद्धांत आहेत: **प्रकृतीवाद**, **मानवतावाद**, **आंतर्राष्ट्रीयतावाद** तसेच **आदर्शवाद**, जे रवींद्रनाथ टागोरांच्या शिक्षण पद्धती पासून प्रेरित आहेत. शहरीकरण, अधुनिकीकरण व औद्योगिकीकरणामुळे लुप्त झालेल्या आपल्या ज्ञान-प्रसारण परंपरेचे पुनरुत्थान व पुनर्रचना करण्याच्या उद्देशाने चार अणखी घटकांचा: **संस्कृती**, **वारसा**, **पर्यावरण** व **तद्देशीय ज्ञान** यांचाही समावेश केला गेला आहे.

संपूर्ण विश्वात भावी शिक्षणाचा कल निश्चितपणे अधिक मुक्त, एकीकृत, वैयक्तिकृत, प्रकल्प-आधारित मार्गदर्शन व चरणबद्ध शिक्षण पद्धतीकडे वाढतो आहे. याच दृष्टीकोणाने ही गोष्ट आणखी वैध होऊन जाते की, या 'अष्टपट' शिक्षणाच्या प्रतिमानाचे पुनरुत्थान व संगोपन केले जावे, जे शिक्षणार्थी, शिक्षक आणि शिक्षण-स्थळाच्या सर्वांगीण विकासाच्या दिशेने केंद्रीत असेल.

Vidyā-Araṇyam Anthem

भयशून्य चित्त जेथ, उन्नत सदैव माथा
मम देशही जागृत होवो, या मुक्त स्वर्गी आता
हो अनिर्बंध हे ज्ञान, ना संकुचिताची व्यथा
मम देशही जागृत होवो, या मुक्त स्वर्गी आता
गर्भातुनी सत्याच्या ये, शब्दांना ही सुंदरता
मम देशही जागृत होवो, या मुक्त स्वर्गी आता
अविरत परिश्रमांनी, परिपूर्ण ती कुशलता
मम देशही जागृत होवो, या मुक्त स्वर्गी आता
रूढींना नाही थारा, विचारी अखंड निर्मलता
मम देशही जागृत होवो, या मुक्त स्वर्गी आता
तव प्रेरणेमुळे ही, नवउन्मेषी व्यापकता
मम देशही जागृत होवो, या मुक्त स्वर्गी आता

मी स्वप्नाळू !
मी विद्या-अरण्यम् !

Marathi Translation by
Dr. Narendra Jadhav of Tagore's sonnet
" Where the mind is without fear..."

Vidyā-Araṇyam Campus
विद्या-अरण्यम् परिसर

वैशिष्ट्ये

- शिक्षण क्षेत्रातील नवकल्पनांचा समावेश.
- आजचे शिक्षण गुरुकुल पद्धतीने देण्याचा मानस.
- शहरी संस्कृती व शहरीकरण यापासून दूर निसर्गाच्या सानिध्यात असलेले विद्यालय.
- निसर्गरम्य व प्रदूषण मुक्त वातावरण.
- संस्कार, वैज्ञानिक दृष्टिकोण व संस्कृती रक्षणावर भर.
- विद्या, कला, विज्ञान, संस्कृत आणि हस्तकौशल्यासह शिक्षण
- सर्वांगीन विकासासाठी अभ्यासपूरक उपक्रमांवर जसे नृत्य, गायन, अभिनय, चित्रकला, शिल्पकला, संभाषण, क्रीडा, शारीरिक प्रशिक्षण, वादविवाद, बागकाम, शेतीकाम, वृक्षसंवर्धन इत्यादी कौशल्य विकासावर भर.

सुविधा

- प्रशस्त व हवेशीर वर्ग
- सुसज्ज ग्रंथालय व वाचनालय
- खेळांसाठी मोकळे मैदान
- विविध ताल व स्वर वाद्य
- २४ तास दक्षता फेरी, सीसीटीव्ही निगराणीत.
- बस सुविधा
- गुरुकुल पद्धतीच्या आधारावर परिसरात दुमजली शालेय इमारत – प्रयोगशाळा, सुसज्ज कलाकृती कक्ष, ग्रंथालय आणि वाचन कक्ष व वैद्यकीय मदत.
- खुले रंगमंच व सुसज्ज भोजन कक्ष व स्वयंपाक गृह
- अतिथी गृह

Salient Features

- A new concept in the field of Education.
- An approach to offer today's education in the Gurukul system.
- Away from urban culture and urbanization a School amidst nature
- Scenic and Pollution free environment.
- Focus on values, scientific outlook and cultural heritage.
- Education blending knowledge, arts, science, sanskrit and skills.
- Emphasis on all-round development by learning skills and through various activities like Dance, Music, Enactment, Painting, Sculpture, Sports, Physical training, Elocution, Debate, Gardening, Farming, Afforestation, etc.

Facilities

- Spacious and airy Class Rooms
- Well Stocked Library and Reading Room
- Play Zone
- Musical and Rhythm instruments
- Round-the-Clock Security and CCTV vigilance.
- School bus
- Double storied school building based on Gurukul concept with laboratories, well equipped activity rooms, AV library and medical assistance
- Amphi-Theatre, Dining Cottage & Kitchen
- Guest house

विद्या-आरण्यम् शाळेची मुख्य इमारत

Main Building of Vidyā-Araṇyam

विद्या-अरण्यम्चा शुभारंभ | Inauguration of Vidyā-Aranyam

‘पंख’ वार्षिक अंकाचे विमोचन | Release of Publication ‘Pankh’

‘योगदर्शन’ | ‘Yogdarshan’

चित्रकला | Drawing

कुंभार कला | Pottery

शिवजयंती | Shivjayanti

विद्यार्थी ‘भव्यशून्य’ गातांना
Students singing ‘Bhavshunya’

शिक्षक-वृंद | Teachers

नाटक | Drama

‘सप्तस्वर’ नृत्य नाटिका
‘Saptswar’ Dance Drama

‘गोटीपुआ’ नृत्य | ‘Gotipua’ Dance

पतंग महोत्सव | Kite Festival

गांधेलीच्या खडकाळ माळरानावर कृषी संबंधित महाविद्यालयाची सुरुवात झाली. बाग तलावाच्या काठावर व गांधेलीच्या पठारावर डोंगराळ भागात जिथे शेती योग्य माती नाही, पाणी नाही, आशा ठिकाणी महात्मा गांधी मिशनच्या परिवाराने पुन्हा एकदा धाडसाने पाऊल टाकले. शेती सुरु झाली, कॉलेज सुरु झाली. आजूबाजूच्या तांड्या वरची माणसे मजुरीसाठी येऊ लागली. उच्च शिक्षण त्यांच्यासाठी दिवसास्वप्नच होते. त्यांची लहान मुले आईबरोबर कामावर येत असत. त्यांच्या भविष्याची सुरुवात थोडी सुखद व्हावी म्हणून ‘विद्या-अरण्यम्’ या शाळेची सुरुवात झाली. शाळेचं नाव ठेवण्यापासून ते बांधकाम, गणवेश हे सर्व नियोजन सुश्री पार्वती दत्ता यांच्या मदतीने झाले. एवढेच नाही तर पाठ्यक्रमात संगीत, ललित कला संस्कृत यांना प्राधान्य देण्यात आले.

मुलांच्या कला-गुणा सोबतच येथील परिसर वृक्ष-वेलींनी लवकरच बहरेल, हिरवाई फुलेल. तसेच विद्येचे अरण्य बहरेल. या विद्यालयाचा फायदा शहरातील नागरिकांना आणि मुलांना व्हावा हीच प्रार्थना ...

अंकुशराव नानासाहेब कदम

सचिव, महात्मा गांधी मिशन

In the barren campus of Gandheli, Agriculture-related institutions had just begun. A patch bordering the Bagh talav region surrounded by the rocky belt of Gandheli hills, where there is lack of suitable soil for farming and no water, Mahatma Gandhi Mission family had once again taken a courageous step!

Gradually, farming began and so did the college. Inhabitants of the nearby rural settlements started coming in search of work. Availing higher education for them was probably like day dreaming. Their tiny tots would often come with their mothers at work places. To facilitate a pleasant beginning for their future, a school **Vidyā-Araṇyam** came into existence. Right from giving a name, to its infrastructure, interiors and designing facilities; the entire planning was possible owing to the support from Sushri Parwati Dutta. Not only that, but while designing the curriculum she gave more importance to performing and fine arts.

The barren hills will soon blossom with greenery; trees will grow tall and wide. So will this forest of knowledge (**Vidyā-Araṇyam**) blossom - May this School be beneficial to the citizens and children of the city too. I pray for its eternal growth.

Ankushrao Nanasaheb Kadam

Secretary, Mahatma Gandhi Mission

रवीन्द्रनाथ टागोर यांनी पुस्तक-केंद्री आधुनिक शिक्षण पद्धतीचा विरोध केला होता. जी शिक्षण पद्धती केवळ व्यक्तिच्या बुद्धीविकासावर लक्ष देईल आणि असे शिक्षण जे विद्यार्थ्यांच्या सृजनशीलता, कल्पकता आणि नैतिक जागृतीवर लक्ष केंद्रित करेल, अशा शिक्षण पद्धतीचे समर्थन त्यांनी केले. शिक्षण केवळ ‘यश’ आणि ‘प्रगती’ यासाठी नाही तर ‘हृदयाला प्रकाशमान करण्यासाठी’ तसेच करुणा, सेवा व त्याग यांची भावना प्रत्येक व्यक्तिमध्ये जागृत करण्यासाठी असायला हवे.

विद्या-अरण्यम् मध्ये आम्ही या संदेशाचे अनुसरण करण्यासाठी समर्पित आहोत. या माध्यमातून अहंकारपूर्णता आणि जातीयता यातून उठून जागतिक चेतना या विश्व-केंद्री विचारधारेच्या दिशेत प्रत्येक शिष्याचे उन्नयन होऊ शकेल. शिक्षणमध्ये ३ प्रकारच्या स्वच्छन्दता- हृदयाची स्वच्छन्दता, बुद्धिची उन्मुक्तता तसेच चित्ताची स्वच्छन्दता विद्यार्थ्यांमध्ये रुचि निर्माण करण्याच्या उद्देशाने आधारभूत बळ प्रदान करतात. कोणी व्यावसायिक शिक्षण घेईल किंवा बौद्धिक अथवा कलेच्या कुठल्या शाखेत किंवा कोणी विधा विद्वान बनेल... विद्या सगळ्यांसाठी असंख्य संधी आणि अनुभव प्रदान करते. सगळ्या विद्यार्थ्यांना एका सार्थक प्रवासासाठी शुभेच्छा.....

पार्वती दत्ता

संचालिका (बोधकल्पना)-**विद्या-अरण्यम्**

संचालिका व गुरू-महागामी

Rabindranath Tagore had rejected the book-centric modern mechanical learning that focuses merely on cultivation of the individual's mind, in favour of learning that encourages the creativity, imagination and moral awareness of students. At **Vidyā-Araṇyam**, we seek to follow this message that education should be not for mere “success” or “progress” but for “illumination of heart” and for inculcation of a spirit of sympathy, service and self-sacrifice in the individual, so that s/he could rise above egocentrism and ethnocentrism to a state of global consciousness or world-centrism.

In education, freedom in 3 ways i.e. freedom of heart, freedom of intellect and freedom of will should be the basic guiding force for inculcating interest within a student. One may pursue the vocational education or education of an intellect, or education in any branch of the arts or one may become a scholar ... learning brings limitless opportunities and experiences for all. We wish a great sailing to all our 'vidyārthis'!

Parwati Dutta

Vision Director - **Vidyā-Araṇyam**

Director & Guru - MAHAGAMI

In a country where all knowledge is perceived as divine and was originally developed by the ‘Rishis’, it is disturbing to see the discouragement from parents and society towards young talent. It has been my dream to nurture a space where Academics, contemplation on scientific and natural phenomena, spirituality, value education and creative streams are taught and nurtured. I am very happy to learn about **Vidyā-Araṇyam** and do hope that this school comes as a ray of hope and positive energy for the believers of traditional learning.

Padmavibhushan Pandit Birju Maharaj, Kathak Legend

I appeal to the students to save the environment from vanishing into oblivion following widespread deforestation all over the world. Every individual should inculcate the habit of planting one tree each day, instead of spending a large amount of money in the name of entertainment. My best wishes to Parwatiji, Mahagami- a beautiful and green space I have twice visited and the school **Vidyā-Araṇyam**. I do hope and believe that this school will not just impart formal education but will certainly play a vital role in transforming the lives of the students and the space where it is located.

Padmashri Jadav "Molai" Payeng, Environmental activist, ‘Forest Man of India’

I recall my school days as a period filled with the joy of being absorbed with creative thoughts under an open sky! I would enjoy gardening and nurturing the plants at school and later realised that this kind of childhood gave me the right perspective towards life and humanity. It is heartening to see a similar spirit at **Vidyā-Araṇyam**.

Junpei Kokobu, Japan

There are many schools that look at overall development of the learner. As I grew, I realised that I was destined to be an artist. Music, dance, poetry and creative streams nourished my soul and as an artist today, i wish that schools should also have a vision to produce innovative minds. **Vidyā-Araṇyam** is like a reassurance and an inspiring promise towards future!

Kokobu Subha, Japan

Very young children are the foundation stones of future generations. I believe that we have no more important work than the education of children, guiding them to be empowered with knowledge and moral principles so that they can become the future leaders in an ethical society. I feel especially fortunate to have traveled to the **Vidyā-Araṇyam** School, with an educational philosophy and establishment of a double Sanskrit-cum-government curriculum. The chanting of Sanskrit shlokas by students and their playful joining in dance class demonstrated that they are imbibing positive educational, emotional and behavioral life-styles.

Janaki Patrik, Artistic Director, The Kathak Ensemble, New York City, USA

‘विद्या-अरण्यम्’ में ऐसा लगा कि संस्कृत शायद इनके बोलचाल की भाषा थी। विद्यार्थी अपनी मातृभाषा मराठी और अंग्रेजी दोनों के ही माध्यम से पढ़ाई-लिखाई करते हैं। इस प्रदूषण-मुक्त वातावरण में बागबानी और खेलकूद यदि उनके शारीरिक स्वास्थ्य का ध्यान रखते हैं तो ललित कलाएं उनके वैचारिक उन्नयन और संवेदनशीलता का! पौष्टिक आहार और बस से स्कूल आने जाने की सुविधा, खेल का मैदान, पुस्तकालय, मनोरंजन के लिए अपनी पसंद के सुर और ताल से जुड़े वाद्य, रचनात्मकता को उद्बलित करने वाले हस्त-शिल्प और मिट्टी के खिलौने या मनचाहे आकार गढ़ने की कला उन्हें एक ओर सर्जनात्मक संतोष और आह्लाद देती है तो दूसरी ओर उनकी कल्पनाशीलता को उड़ान भरने के लिए पंख। आत्मविश्वास से भरे ये बच्चे कल अपने मन चाहे क्षेत्र में काम और नाम करेंगे. और हमारे जैसे तीर्थयात्री यहां आकर इस आधुनिक गुरुकुल को मुग्धभाव से विभोर होकर निहारेंगे, सराहेंगे!

मंजरी सिन्हा, वरिष्ठ कला विशेषज्ञ

पंख येती पक्ष्याचा
घेई भरारी आकाशी
नाचू गाऊ बागडू या
फुलवू आनंदाच्या राशी
लीला शिंदे,
ज्येष्ठ मराठी साहित्यिक

वृक्ष ऋषी असतात,
संत असतात,
त्यांची सेवा आनंदाची असते.
गेणू शिंदे,
मराठी बाल साहित्यिक

‘विद्या-अरण्यम्’ में विविध कलाविधाओं द्वारा अच्छे, सुंदर, सफल मनुष्य अपना जीवन साकार बनाएं ।

पद्मश्री दर्शना झवेरी, मणिपुरी गुरु

Literacy in itself is no education. Literacy is not the end of education or even the beginning. By education I mean an all-round drawing out of the best in the child and man-body, mind and spirit.

- Mahatma Gandhi

We rob a child of his earth to teach him geography; of language, to teach him grammar; his hunger is for the epic, but he is supplied with chronicles of facts and dates.

The regular type of school is a manufactory and is a mere method of discipline specially designed for grinding out uniform results.

- Rabindranath Tagore

शिला शिवाय शिक्षणाची मूल्य शून्य आहे.

शिक्षण ही पवित्र संस्था आहे.

शाळा म्हणजे नागरिक तयार करण्याचे पवित्र क्षेत्र आहे.

- डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर

विद्येविना मति गेली, मतीविना नीति गेली, निती विना गती गेली!

गतीविना वित्त गेले, वित्ताविना शूद्र खचले, इतके अनर्थ एका अविद्येने केले.

- महात्मा जोतीबा फुले

MAHATMA GANDHI MISSION

विद्या अरण्यम्

Vidyā Aranyam

संपर्क: +९१ ९८२२२४४२५०

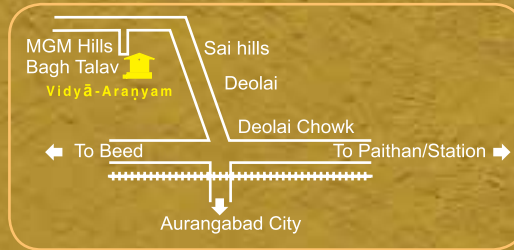
विद्या अरण्यम्

एमजीएम विद्यालय,

बाघ तलाव, एमजीएम हिल्स,

गट नं. २८४, गांधेली,

औरंगाबाद, महाराष्ट्र ४३१००७

शहर कार्यालय : ९३७२०९३१८९

City Office : 9372093189

Contact: +91 9822244250

Vidyā-Aranyam

MGM Schools,

Bagh Talav, MGM Hills

Gut No. 284 Gandheli

Aurangabad, Maharashtra. 431007

Email: VidyaAranyamSchool@gmail.com | Website: www.VidyaAranyam.com

